

RINKEBY-KISTA STADSDELSFÖRVALTNING

SOCIAL OMSORG

Handläggare: Lisbeth Oulis

Telefon: 08-508 02 340

TJÄNSTEUTLÅTANDE

DNR 502-206-2008

SID 1 (9)

2008-04-30

SDN 2008-05-15

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Tillsyn enligt 13 kap 5 § socialtjänstlagen vid Ungdoms Stegen AB, dagverksamhet

Förslag till beslut

Nämnden beslutar att

1. godkänna rapporten
2. överlämna rapporten för kännedom till sociala enheten vid Länsstyrelsen i Stockholms län.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Sakir Demirel
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Sammantaget bedömer förvaltningen att verksamheten följer de lagar och föreskrifter som gäller för hem för vård och boende. Även om vissa förbättringsområden kvarstår har Ungdoms Stegen tagit till sig av de synpunkter på utvecklingsområden som angetts både av förvaltningen och av Länsstyrelsen.

Bakgrund

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hem för vård eller boende (SOSFS:2003:20) föreskrivs att löpande tillsyn enligt 7 kap 1 § socialtjänstförordningen skall innefatta inspektion av sådan verksamhet minst en gång per år.

Enligt 13 kap 5 § socialtjänstlagen (SoL) föreskrivs att kommunen fortlöpande skall utöva tillsyn över den verksamhet som drivs av enskilda inom kommunens område och som kräver länsstyrelsens tillstånd. Det är den stadsdelsnämnd inom Stockholms Stad inom vars område den enskilda verksamheten bedrivs som skall utöva den löpande tillsynen av verksamheten. För att kunna fullgöra sin uppgift har stadsdelen/kommunen rätt att inspektera verksamheten samt rätt att inhämta upplysningar och ta del av handlingar i den mån det behövs för tillsynen.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning har genomfört tillsyn av verksamheten Ungdoms Stegen AB, HVB för barn och ungdomar (dagverksamhet).

Ungdoms Stegen AB har tillstånd att bedriva enskild verksamhet för Ungdoms Stegen (dagverksamhet) sedan 31 oktober 1997. Pojkar i åldrarna 14-20 år med psykosocial problematik tas emot i dagverksamheten. Den dagliga sysselsättningen består av studier, arbete och praktik. Ungdoms Stegen AB driver också en verksamhet stödboendet inom stadsdelsområdet. (Tillsyn av stödboendet redovisas i särskilt ärende).

I februari 2007 genomfördes tillsyn av dåvarande Kista stadsdelsförvaltning. Förvaltningen ansåg sammantaget att Ungdoms Stegen AB hade påbörjat ett förbättringsarbete genom att de hade utarbetat ett ledningssystem för kvalitet. Det fanns områden där förvaltningen menade att verksamheten behövde utvecklas. Dessa områden gällde: större variation i ungdomarnas aktiviteter, bättre strukturerade skolplaner för varje elev, en vidareutveckling av ledningssystemet där verksamheten använder uppföljning och utvärdering av insatserna som ett led i detta, förbättring av personalens kompetensutveckling.

Som en del av ett nationellt uppdrag har samtliga länsstyrelser i landet utövat strukturerad och operativ tillsyn under åren 2006 och 2007 över enskilda och offentliga verksamheter där barn och unga ges insatser av socialtjänsten. Länsstyrelsen i Stockholms län har inom ramen för det nationella uppdraget utövat tillsyn över Ungdoms Stegens verksamheter i maj 2007.

De områden som Länsstyrelsen ansåg att Ungdoms Stegen AB/dagverksamhet behövde förbättra/utveckla var: en jämnare könsfördelning bland personalen, uppföljnings-, utvärderings-, och kvalitetsarbetet, journalföring och upprättande av genomförandeplaner i enlighet med gällande föreskrifter och ungdomarnas delaktighet i genomförandeplaner och vad som dokumenteras om dem.

Förvaltningen har i årets tillsyn följt upp de synpunkter som både Kista stadsdelsförvaltning och Länsstyrelsen hade i sin tillsyn under år 2007.

Tillvägagångssätt för tillsyn

Förvaltningen begärde före tillsynsbesöket in skriftliga svar på frågor inom de delar som finns beskrivna i tidigare beslutad tillsynsplan. Vidare begärde förvaltningen in verksamhetsplan för år 2008, verksamhetsberättelse för år 2007, bokslut för år 2007, dokument för ledningssystem för kvalitet, dokument för systematiskt brandskyddsarbete, exempel på individuell undervisningsplan, under året gjorda uppföljningar/utvärderingar samt verksamhetens ledningssystem för kvalitet.

Tillsynsbesök genomfördes den 11 mars 2008. Vid besöket kompletterades dokumenten med en analys av mål, uppföljningar och utvärderingar samt individuella utvecklingsplaner för medarbetarna. Intervju genomfördes med föreståndaren och biträdande föreståndaren samt med fyra ungdomar varav tre också var inskrivna i både dagverksamheten och stödboendet.

Ungdoms Stegens dagverksamhet

Ungdoms Stegens dagverksamhet riktar sig till pojkar 14-20 år som ofta har en bakgrund med kriminalitet och missbruk. Dagverksamheten har ett strukturerat behandlingsinnehåll men vårdprogrammet ska kunna anpassas individuellt till varje ungdom. Verksamheten har en låg tröskel och strävar efter att inom givna ramar kunna erbjuda stöd och hjälp till alla ungdomar oavsett problematik. Vistelsen i dagverksamheten ska inte pågå längre än nödvändigt och den unge ska så snart det är möjligt slussas vidare till studier eller praktik.

Verksamheten har 16 platser. Vid tiden för tillsynsbesöket var 10 pojkar inskrivna. Förvaltningens representanter intervjuade fyra ungdomar varav tre också bodde i Ungdoms Stegens stödboende.

Lokaler

Dagverksamhetens lokal är om 230 kvm och inrymmer studielokal, datarum, konferensrum, kontorsdel för administration, kök och hygienutrymme. Lokalen är handikappanpassad.

Enligt det skriftliga dokumentet för systematiskt brandskyddsarbete ansvarar utsedda brandskyddsansvarig och brandskyddskontrollant för kontinuerlig kontroll och underhåll.

Personal

Personalen består av föreståndare som är socionom, biträdande föreståndare/delägare som är gymnastikdirektör - båda med ca 18 års erfarenhet inom verksamhetsområdet, en behandlingsassistent/delägare utbildad vårdare inom kriminalvården med ca 20 års erfarenhet från verksamhetsområdet, två specialpedagoger som delar en tjänst samt en datalärare på deltid. På konsultbasis och efter behov anlitas en psykolog. Den enda förändring som skett inom personalgruppen under året är att en ny specialpedagog har anställts på 85 procent av heltid. Den andra specialpedagogen har gått ned i sin tjänstgöring. Den nya specialpedagogen är en kvinna, vilket förbättrat könsfördelningen bland personalen något.

Kompetensutveckling

Varje anställd har en individuell kompetensutvecklingsplan som förvaltningen fått ta del av. Sedan förvaltningens förra tillsyn har personal deltagit i föreläsningar om kognitiv beteendeterapi, om ADHD samt om ”kriminalitet som livsstil”. För 2008 är planerat att alla ska gå en kurs i utvecklingspsykologi för att få ökad kunskap om hur barn utvecklas och formas i separations- och individuationsfasen. Föreståndaren och biträdande föreståndare ska gå en tvådagars kurs om våld och aggressivitet hos ungdomar.

Alla medarbetare har extern handledning två halvdagar per termin ca fem timmar per tillfälle. Utöver detta kan medarbetarna få handledning efter behov varannan vecka av den psykolog som används som konsult i verksamheten.

Den dagliga verksamheten

Det konkreta innehållet i vården består av skolundervisning med ca 6 timmar per vecka främst i svenska, matematik och engelska, datakunskap, idrott, stödsamtal med behandlingsassistent och/eller psykolog, städning,

styrketräning samt aktiviteter av olika slag som t.ex. bio, simhallsbesök, friluftaktiviteter, go-cart eller annat som ungdomarna själva föreslår. De yngsta vid dagverksamheten får mer än 6 timmars undervisning. Antalet skolämnen kan utvidgas efter behov.

Alla skolpliktiga ungdomar och övriga ungdomar som deltar i undervisningen har en individuell undervisningsplan. Förvaltningen fick ta del av alla undervisningsplaner vid tillsynsbesöket. Två av ungdomarna som var inskrivna vid förvaltningens besök var på praktik och skulle slussas ut från Ungdoms Stegen och deltog därför inte i undervisningen. Ungdoms Stegen tar alltid kontakt med hemskolan och för en dialog om den enskilda ungdomens fortsatta planering. Ungdoms Stegen skulle dock önska ett större engagemang från hemskolorna.

Verksamheten har tagit fasta på tidigare rekommendationer från förvaltningen och utökat aktiviteterna med fler kulturella inslag. Lunch äter man ute, men ibland lagar personalen mat tillsammans med de inskrivna på kvällen.

De ungdomar som har en missbruksproblematik får stöd och hjälp att bryta sitt missbruk. De deltar i cannabis-program på Maria Ungdom och får stöd-samtal med läkare som är specialiserad i beroendeproblematik. Verksamheten använder sig av urinprov för drogkontroller. Om man inte lyckas bryta missbruket återförs detta till den socialtjänst man samarbetar med i syfte att hitta andra lämpliga behandlingsalternativ.

Ungdoms Stegen strävar efter att etablera en god kontakt med ungdomarnas föräldrar så snart som möjligt efter inskrivningen. Alla ungdomar har en egen kontaktperson som bland annat har i uppdrag att hålla kontakt med föräldrarna. I många fall är det dock svårt att engagera dem i arbetet. Vid tillsynsbesöket förs ett resonemang om att kanske engagera personer med större erfarenhet av arbete i familjer med annan etnisk bakgrund för att på ett bättre sätt kunna samarbeta med ungdomarnas föräldrar.

Alla ungdomar har en genomförandeplan som upprättas tillsammans med placerande socialtjänst, den unge och den unges föräldrar där så är möjligt. Verksamheten har sedan Länsstyrelsens tillsyn under år 2007 vidareutvecklat genomförandeplanen och använder sig nu av Socialstyrelsens modell för behovsområden enligt Barns Behov i Centrum (BBIC). Förvaltningen fick ta del av alla genomförandeplaner vid tillsynsbesöket. Ungdoms Stegen upp-gav att de kommer att försöka vidareutveckla planen genom att bryta ned målen för varje enskild ungdom i tydligare delmål. Detta gör att det blir lät-

tare att följa upp resultaten i varje enskilt fall. Den unges delaktighet i planen framgår genom att den unge skrivit under den.

Journal förs för varje ungdom. Sedan Länsstyrelsens senaste tillsyn har journalföringen utvecklats enligt personalen genom att de nu innehåller mer information om den unge – t.ex. checklistor, som man använder sig i möte med socialtjänsten inför en placering, där bakgrund, vårdhistoria/tidigare insatser, problematik m.m. tas upp.

Dagverksamheten har i januari 2008 fått dispens av Länsstyrelsen för att ta emot en pojke på 13 år. Som underlag för dispensen har dagverksamheten och berörd stadsdelsförvaltning lämnat muntliga och skriftliga upplysningar om behoven och planeringen för pojken.

Kvalitetssystem

Ungdomsstegen AB har sedan förvaltningens förra tillsyn utarbetat ett kvalitetssystem som de kontinuerligt följer upp och förbättrar. De använder sig av en rad styrdokument i form av rutiner och policys för att säkra kvaliteten i verksamheten. Styrdokumentet vägleder och utgör riktlinjer för hur verksamheten skall bedrivas och för hur arbetsgivaren och personalen skall arbeta och agera. Samtliga styrdokument förvaras i pärmar på kontoret i dagverksamheten och all personal skall vara väl förtrogna med Ungdomsstegens styrdokument. Styrdokumentet följs upp vid behandlingskonferenser och personalmöten samt utvärderas vid verksamhetsårets slut.

Styrdokumentet är;

- Jämställdhetsplan
- Riktlinjer för barnperspektivet
- Miljöpolicy
- Riktlinjer för synpunkter och klagomål
- Riktlinjer för tillgänglighet, information och samverkan
- Personalpolicy; riktlinjer för kompetenskrav vid anställning, anställningsförfarande, kompetensutveckling
- Arbetsmiljöarbete
- Systematiskt brandskyddsarbete.

I verksamhetens analys för år 2007 tar man upp områden där det fungerar väl, där förbättringar genomförts eller behöver genomföras. Länsstyrelsen påpekade i sin senaste tillsyn att verksamheten bör utarbeta skriftliga rutiner för hur man ska agera om det uppkommer för hot och våld mellan ungdom-

marna. Sådana rutiner har Ungdoms Stegen numera utformat. Ungdomens kontaktperson ansvarar för att informera ”sin” ungdom.

Dagverksamheten hade som mål att man skulle ha 80 procent uppfyllelse för ungdomarnas individuella mål. Detta uppnåddes inte. I analysen resonerar man om anledningen till detta och konstaterar att de ungdomar som skrivs in vid verksamheten ofta har en omfattande problematik och att många har varit föremål för en rad insatser tidigare som misslyckats. Vid tillsynsbesöket framför personalen att de behöver vidareutveckla målen i genomförandeplanerna och utforma konkretare delmål med kortare tidsintervall för utvärdering.

Placerande handläggare har utvärderat målen för de ungdomar som skrivits ut under året och inskrivna ungdomar har fått svara på frågor om vad de tycker om vården de får. Handläggarnas utvärdering stämmer överens med Ungdoms Stegens egen bedömning. För de fyra ungdomar som skrevs ut under 2007 hade 13 mål ställts upp. Av dessa bedömdes sju som uppnådda och ett mål som delvis uppnått. Hur många ungdomar som berördes av de uppnådda målen framgår inte i utvärderingen.

Nio av elva ungdomar har svarat på utvärderingsenkäten och dessa är övervägande nöjda.

Utvärdering för varje enskild ungdom sker också i möten med socialtjänsten, där den unge och hans föräldrar också deltar.

Under år 2007 har Ungdoms Stegen följt upp de ungdomar som skrevs ut år 2006. Uppföljningen har skett genom samtal med den unge och i de flesta fall även med socialtjänsten. Förvaltningen instämmer i Ungdoms Stegens egen bedömning att denna del av kvalitetssystemet behöver utvecklas ytterligare.

Intervju med ungdomar

Intervjun genomfördes med fyra ungdomar, två åt gången. Ungdomarna som deltog hade varierande tid på Ungdomsstegen. En av ungdomarna deltog endast i dagverksamheten. Övriga tre ungdomar både deltog i dagverksamheten och var inskrivna på boendet. Alla kände till varför de placerats där och var mycket nöjda med sin placering. De kände sig trygga och hade stor tillit till personalen. En av pojkarna hade inte deltagit i undervisning i sin hemskola de senaste två åren, men hade nu kommit igång med undervis-

ningen på Ungdoms Stegen och tyckte att det fungerade bra. Ungdomarna var nöjda med innehållet i verksamheten och de äldre hade antingen en tydlig plan för framtida arbete eller studier eller kunde uttrycka vilka mål de hade.

Referenser

Förvaltningen har varit i kontakt med några handläggare som under åren 2007 och 2008 har beviljat bistånd till ungdomar på Ungdoms Stegens verksamheter. Samtliga är mycket nöjda med de resultat som dagverksamheten har uppnått för enskilda ungdomar. De uttrycker att skolan fungerar mycket bra och att psykologsamtalen utgör ett bra stöd för ungdomarna. Handläggarna är också mycket nöjda med samarbetet och de gemensamma uppföljningssamtalen och menar att personalen i verksamheten är lyhörd för att anpassa insatserna efter den enskilda ungdomens behov. Ett par handläggare nämner särskilt att Ungdoms Stegens arbete med genomförandeplaner har förbättrat uppföljningarna. I ett fall stod socialtjänsten inför ett eventuellt omhändertagande av en pojke, men valde att pröva dagverksamheten som en insats istället och detta har fungerat mycket bra.

Förvaltningens synpunkter

Ungdoms Stegen AB har på ett positivt och engagerat sätt medverkat till förvaltningens tillsyn.

Förvaltningen har vid denna tillsyn följt upp de synpunkter om utvecklingsområden som förvaltningen och Länsstyrelsens framförde vid förra årets tillsyn.

Länsstyrelsen ansåg att Ungdoms Stegen/dagverksamhet behöver få en jämnare könsfördelning bland personalen. Medarbetarna har sedan verksamhetens start genomgående varit män och då man inte haft någon personalomsättning har det varit svårt att få en jämnare könsfördelning. I samband med att den tidigare specialläraren gick ned i tjänst anställdes dock en ny kvinnlig speciallärare under år 2007.

Av verksamhetens jämställdhetsplan framgår att Ungdoms Stegen aktivt ska föra fram ”vikten av jämställdhet mellan könen och mångfald...”och ”i behandlingsarbetet motverka att en alltför mansdominerad syn blir härskande.” Förvaltningen vill betona vikten av att detta synsätt lyfts upp både i personalgruppen, i kompetensutveckling och i teman med de inskrivna ungdomarna.

Ungdoms Stegen har sedan förvaltningens och länsstyrelsens senaste tillsyn arbetat vidare med sitt kvalitetssystem. Genomförandeplaner finns för alla ungdomar och har utformats enligt gällande föreskrifter. För att tydliggöra ungdomarnas behovsområden har man utformat genomförandeplanerna efter Socialstyrelsens BBIC- modell. Den modellen tillsammans med verksamhetens "checklista" för att få information om varje ungdoms bakgrund och vårdhistoria, ska också göra det lättare för verksamheten att ställa krav på placerande socialtjänst att förtydliga sina uppdrag och göra det lättare för ungdomarna att bli mer delaktiga.

Man strävar efter att få ungdomarna att bli mer delaktiga i vad som dokumenteras om dem. Förvaltningen instämmer i verksamhetens egen bedömning om att mål och delmål för varje enskild ungdom behöver bli mer konkreta för att också genomförandeplanerna om *hur* delmål och mål ska uppnås också ska bli ett användbart instrument.

Även uppföljnings- och utvärderingsinstrumenten behöver vidareutvecklas. Om mål och delmål för varje ungdom blir tydliga och konkreta kan de också bli lättare att följa upp och möjliga att systematisera.

Förvaltningen anser att Ungdoms Stegen behöver prioritera kompetensutveckling för medarbetarna. Den kompetensutveckling som erbjudits har visserligen berört områden som är relevanta för verksamheten, men har bestått i föreläsningar eller ett par dagars utbildning. Förvaltningen menar att en mer långsiktig och sammanhållen utbildning som fördjupar sig i områden som är relevanta för målgruppen skulle kunna få en positiv effekt på verksamheten och komma ungdomarna till godo.

Sammantaget bedömer förvaltningen att verksamheten följer de lagar och föreskrifter som gäller för hem för vård och boende och även om vissa förbättringsområden kvarstår har Ungdoms Stegen tagit till sig av de synpunkter på utvecklingsområden som angetts både av förvaltningen och av Länsstyrelsen.